

**Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów »Plan działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych«”**

(COM(2021)102 final)

(2021/C 374/08)

Sprawozdawcy: **Cristian PIRVULESCU**

**Carlos Manuel TRINDADE**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 26.3.2021
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa
Data przyjęcia przez sekcję	21.6.2021
Data przyjęcia na sesji plenarnej	8.7.2021
Sesja plenarna nr	562
Wynik głosowania	
(za/przeciw/wstrzymało się)	160/79/19

## 1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje plan działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych („plan”) i jego realizację na szczeblu unijnym i krajowym, z należyтым uwzględnieniem odpowiednich kompetencji, i uważa, że powstał on w bardzo odpowiednim momencie, zwłaszcza że pandemia COVID-19 zakłóciła wszystkie aspekty życia ludzkiego, pogłębiając istniejące już wcześniej problemy społeczne i wywierając ogromną presję zarówno na instytucje państwowe, jak i na społeczność, organizacje i przedsiębiorstwa. EKES ostrzega, że pandemia nie skończy się w najbliższym czasie; UE i państwa członkowskie muszą zatem wykorzystać i zbudować w ramach planu odpowiednią infrastrukturę, aby sprostać związanym z pandemią wyzwaniom w perspektywie średnio- i długoterminowej, mając na uwadze, że funkcjonujący dialog obywatelski i społeczny oraz aktywne zaangażowanie partnerów społecznych – jako istotny element konkurencyjnej społecznej gospodarki rynkowej – odgrywają w tym względzie kluczową rolę.

1.2. EKES z zadowoleniem przyjmuje konsensus polityczny wypracowany w odniesieniu do planu podczas szczytu społecznego w Porto za pomocą zobowiązania z Porto. EKES przyjmuje również z zadowoleniem przyjętą w Porto deklarację Rady. Jak wskazano w jej punkcie 4, który znajduje pełne poparcie EKES-u: „Jego wdrożenie wzmocni dążenie Unii do cyfrowej, ekologicznej i sprawiedliwej transformacji oraz przyczyni się do osiągnięcia pozytywnej konwergencji społecznej i gospodarczej oraz do stawienia czoła wyzwaniom demograficznym. Wymiar społeczny, dialog społeczny i czynne zaangażowanie partnerów społecznych były zawsze podstawą wysoce konkurencyjnej społecznej gospodarki rynkowej. Wyrazem naszego zobowiązania na rzecz jedności i solidarności jest również zapewnienie każdemu równych szans i niepozostawianie nikogo bez pomocy”.

1.3. EKES popiera wizję i cele określone w planie i z zadowoleniem przyjmuje koncepcję leżącą u jego podstaw, zgodnie z którą przyjęcie odpowiednich i uzgodnionych celów społecznych pomoże skoncentrować starania polityczne na osiągnięciu wyników i będzie stanowić ważną zachętę do reform i inwestycji w państwach członkowskich. Komitet podkreśla także, że plan działania powinien opierać się na konkretnych, wymiernych i zauważalnych działaniach, którym towarzyszyć będą ramy monitorowania obejmujące kryteria społeczne, środowiskowe i gospodarcze, wspólnie uzgodnione przez odpowiednie zainteresowane strony <sup>(1)</sup>.

<sup>(1)</sup> Rezolucja EKES-u w sprawie wkładu w Szczyt Społeczny w Porto (Dz.U. C 286 z 16.7.2021, s. 6).

1.4. EKES uznaje różnorodność i wspólną podstawę modeli społecznych w całej UE. Stanowią one część naszej wspólnej historii i elementy składowe wspólnego zobowiązania na rzecz europejskiego modelu społecznego, który jest integralną częścią wspólnego rynku i wszystkich obszarów polityki UE. Należy zdecydowanie wspierać kraje o mniej solidnych modelach społecznych poprzez zachęcanie do konkurencyjności, inwestycje, uczenie się i analizę porównawczą. Dobrobyt i prawa podstawowe obywateli powinny opierać się na wspólnym i spójnym modelu społecznym, wystarczająco elastycznym, aby uwzględnić różne krajowe tradycje i doświadczenia zgodne z wartościami, zasadami i celami Traktatów oraz filaru i jego odnowionym i wybiegającym w przyszłość konsensusem.

1.5. EKES uważa, że zagwarantowanie minimalnych standardów społecznych dla każdej osoby mieszkającej w UE ma ogromne znaczenie dla budowania sprawiedliwego i integracyjnego społeczeństwa. Wdrażając filar socjalny, należy dążyć do wyważonego połączenia prawodawstwa i prawa miękkiego. Przepisy te powinny być w pełni zgodne z Kartą praw podstawowych i z przepisami dotyczącymi lepszego stanowienia prawa oraz podlegać szczegółowym konsultacjom z partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu unijnym i krajowym.

1.6. Jak już wcześniej wskazał Komitet, konkurencyjność i wyższa wydajność oparta na umiejętnościach i wiedzy są dobrym sposobem na utrzymanie dobrobytu społeczeństw europejskich. Musimy rozwinąć atuty europejskiego systemu społecznej gospodarki rynkowej, eliminując jednocześnie jego słabości, i tym samym dostosować go do przyszłych wyzwań<sup>(2)</sup>.

1.7. EKES uważa, że należy wyznaczyć konkretne cele i zadania odnośnie do wszystkich 20 zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Komitet zachęca ponadto państwa członkowskie do ambitnego i dobrowolnego wytyczenia własnych celów, tak aby wszystkie państwa członkowskie wraz z partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego przyczyniały się do osiągnięcia zamierzeń europejskich. Komisja Europejska powinna monitorować i wspierać jakość i wyniki dialogu związanego z filarem i planem oraz przekazywać informacje na ten temat. Cele i zadania należy ująć w mechanizmie sprawozdawczym przewidzianym w ramach europejskiego semestru oraz w krajowych programach reform.

1.8. EKES proponuje, by w celu zwiększenia skuteczności planowanego przeglądu śródkrokowego państwa członkowskie w konstruktywnym dialogu z partnerami społecznymi mogły określić pośrednie cele i zadania dla omawianego planu na 2025 r., tak by można było ocenić postępy w pierwszej połowie czasu jego realizacji. Wytyczne dotyczące istniejących mechanizmów koordynacji powinny być priorytetem dla Komisji w odniesieniu do państw członkowskich.

1.9. EKES proponuje, aby jako europejski mechanizm koordynacji wdrażania planu wykorzystać ramy europejskiego semestru Ten mechanizm koordynacji mogłoby stanowić międzyinstytucjonalne forum UE ds. filaru socjalnego, które zbierałoby się regularnie w celu oceny postępów i nadania planowi nowego impulsu.

1.10. EKES popiera zamiar aktualizacji tablicy wskaźników społecznych w razie potrzeby w celu dostosowania jej do Agendy 2030 i celów zrównoważonego rozwoju ONZ.

1.11. Komitet uważa, że europejski semestr stanowi odpowiednie ramy monitorowania planu – należy zwrócić równą uwagę na cele społeczne i środowiskowe oraz stabilność makroekonomiczną i produktywność. Komitet z zadowoleniem przyjmuje zawarte w planie stwierdzenie, że krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności są wyjątkową okazją do zaplanowania i finansowania inwestycji i reform, które wspierają odbudowę o wymiarze społecznym koncentrującą się na zatrudnieniu, przy jednoczesnym uwzględnieniu transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz wykonywaniu stosownych zaleceń dla poszczególnych krajów w ramach europejskiego semestru. W planie słusznie wzywa się państwa członkowskie do jak najlepszego wykorzystania europejskiego semestru oraz bezprecedensowej szansy, jaką stwarza Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

1.12. EKES odnotowuje, że w planie nie określono wyraźnie potrzeby przedłużenia obecnego wsparcia w sytuacji nadzwyczajnej do czasu, gdy gospodarka nie będzie go już potrzebować, a tym samym nie zaznaczono wystarczająco konieczności ochrony miejsc pracy i przedsiębiorstw w czasie kryzysu. Komitet zauważa również, że choć Next Generation EU jest narzędziem o charakterze nadzwyczajnym, opartym na art. 122 TFUE, i będzie nadal traktowany jako środek jednorazowy, to stanowi on także precedens dla odważnych i konstruktywnych działań.

<sup>(2)</sup> Rezolucja EKES-u w sprawie wkładu w Szczyt Społeczny w Porto (Dz.U. C 286 z 16.7.2021, s. 6), punkt 7.

1.13. EKES zwraca uwagę, że w planie uznano, iż zdecydowana reakcja polityczna na pandemię COVID-19 na szczeblu krajowym i unijnym skutecznie ograniczyła jej skutki dla zatrudnienia i społeczeństwa dzięki wsparciu przedsiębiorstw i pracowników. Jednocześnie Komitet zauważa, że pandemia jeszcze bardziej uwypukliła istniejące nierówności (zwłaszcza w odniesieniu do pracowników o niższym poziomie wykształcenia, kobiet, osób młodych, migrantów i innych grup społecznie wrażliwych), co prawdopodobnie doprowadzi do dalszego wzrostu bezrobocia i pogłębienia nierówności, jeśli postępowi społecznemu nie będzie towarzyszyć zrównoważony wzrost gospodarczy. EKES ma nadzieję, że plan przyczyni się do odwrócenia tej tendencji, i podkreśla potrzebę promowania zrównoważonych i konkurencyjnych gospodarek, opartych na wysokiej jakości miejscach pracy i równych szansach dla wszystkich.

1.14. EKES jest zdania, że na szczeblu UE i państw członkowskich można podjąć szerszej zakrojone działania w obszarze walki z ubóstwem, zgodnie z pierwszym celem zrównoważonego rozwoju określonym w Agendzie 2030 ONZ. W szczególności Komitet uważa, że UE powinna wyznaczyć cel polegający na zmniejszeniu odsetka dzieci zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym z 22,8 % w 2019 r. do 10 % w 2030 r., przy czym każde państwo członkowskie powinno podjąć podobne dobrowolne zobowiązania.

1.15. EKES proponuje, by w planie uwzględniono środki prowadzące do zaradzenia nierównościom dochodowym, biorąc pod uwagę dobrze zdefiniowany priorytet spójności społecznej, który jest zasadniczym elementem europejskiego modelu społecznego.

1.16. EKES uważa, że plan powinien wspierać nie tylko tworzenie nowych miejsc pracy – co jest uzasadnionym celem – lecz także jakość zatrudnienia, w tym zwalczanie niepewnych form zatrudnienia. Należy wprowadzić odpowiednie kontrole prawne i administracyjne na poziomie krajowym, aby zapewnić pracownikom bezpieczne warunki pracy, odpowiednie i przewidywalne wynagrodzenie oraz zorganizowane struktury umożliwiające wyrażanie punktu widzenia w miejscu pracy. EKES jest szczególnie zaniepokojony warunkami pracy wielu pracowników sezonowych, obywateli UE i spoza UE pracujących w rolnictwie, usługach i budownictwie. Wzywa do skutecznego wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1152<sup>(3)</sup> w sprawie przejrzystych i przewidywalnych warunków pracy, której celem jest poprawa warunków pracy poprzez promowanie bardziej przejrzystego i przewidywalnego zatrudnienia przy jednoczesnym zapewnieniu zdolności dostosowawczych rynku pracy. EKES uważa, że należy znacznie obniżyć wskaźnik zagrożenia ubóstwem osób pracujących. Do osiągnięcia celu, jakim jest wyeliminowanie ubóstwa pracujących, należy dążyć poprzez ustanowienie minimalnych wspólnych norm europejskich na szczeblu UE.

1.17. EKES z zadowoleniem przyjmuje zamiar zmniejszenia dysproporcji w zatrudnieniu i wynagrodzeniu kobiet i mężczyzn w ciągu dziesięciu lat oraz zamiar zwiększenia zapewniania wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (choć nie określono jeszcze ilościowego wymiaru tego zwiększenia). EKES popiera w związku z tym europejską gwarancję dla dzieci. Należy dążyć do równości płci we wszystkich aspektach życia gospodarczego i społecznego.

1.18. EKES zauważa, że plan nie zawiera wniosku dotyczącego dyrektywy w sprawie minimalnego bezpieczeństwa dochodów, która według Komitetu jest niezbędną do zwalczania najpoważniejszych form ubóstwa.

1.19. EKES popiera Komisję, gdy ta nakłania Parlament Europejski i Radę do zakończenia negocjacji w sprawie zmiany przepisów dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w celu poprawy mobilności pracowników i zapewnienia odpowiedniej ochrony socjalnej w UE, bez tworzenia nadmiernych obciążeń dla pracowników i przedsiębiorstw.

1.20. EKES podziela pogląd Komisji, że należy propagować jak najszerszy zakres negocjacji zbiorowych oraz liczne członkostwo w organizacjach partnerów społecznych. W związku z tym Komitet proponuje rozważenie ustanowienia i monitorowania odpowiednich wskaźników na szczeblu krajowym i unijnym, a także wspieranie tych celów za pomocą wyodrębnionych funduszy, przeznaczonych na budowanie potencjału i wspólne działania na rzecz osiągnięcia celów planu, przy jednoczesnym zachowaniu autonomii partnerów społecznych. EKES popiera zawartą w planie sugestię, by negocjować kolejne umowy na szczeblu UE zmierzające do wniesienia wkładu w skuteczną transformację europejskich rynków pracy, a także wezwanie skierowane do państw członkowskich, by wspierały i tworzyły warunki dla poprawy funkcjonowania i skuteczności negocjacji zbiorowych i dialogu społecznego na wszystkich poziomach.

1.21. EKES zgadza się z wnioskami z konsultacji przeprowadzonych na potrzeby planu, w których podkreślono znaczenie lepszego wdrożenia, stosowania i egzekwowania obowiązującego unijnego prawa pracy i prawa socjalnego. Komisja powinna aktywniej współpracować z państwami członkowskimi, aby ułatwić wysokiej jakości, terminową transpozycję unijnych instrumentów prawnych i propagować zgodność. EKES oczekuje, że Komisja będzie wszczynać postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, jeżeli państwa członkowskie nie będą wypełniać swoich zobowiązań wynikających z prawa Unii.

<sup>(3)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1152 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie przejrzystych i przewidywalnych warunków pracy w Unii Europejskiej (Dz.U. L 186 z 11.7.2019, s. 105).

1.22. EKES podkreśla potrzebę dostosowania finansowania polityk krajowych do celów i działań określonych w planie oraz zapewnienia, by nie powrócono do zasad paktu stabilności i wzrostu w ich pierwotnej formie, a jakakolwiek ich zmieniona wersja w pełni umożliwiała realizację planu.

1.23. EKES wzywa do położenia większego nacisku na potencjalny wkład zamówień publicznych jako instrumentu służącego realizacji celów planu.

## 2. Uwagi ogólne

### 2.1. Założenia planu

2.1.1. Od czasu ogłoszenia filaru w 2017 r. EKES wzywa do opracowania jasnego planu działania na rzecz jego wdrożenia<sup>(4)</sup> i dlatego z zadowoleniem przyjmuje plan działania. Komitet popiera skierowane do wszystkich zainteresowanych stron wezwanie do zaangażowania się we wspólne wysiłki na rzecz wdrożenia filaru w zakresie ich odpowiednich kompetencji. EKES zwraca uwagę, że oprócz wkładu instytucji UE o powodzeniu planu w dużym stopniu zadecyduje zaangażowanie państw członkowskich oraz ich partnerów społecznych we wdrażanie wszystkich jego zasad.

2.1.2. Podczas Szczytu Społecznego w Porto, który odbył się w dniach 7 i 8 maja, na najwyższym szczeblu politycznym podjęto zobowiązanie do wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych poprzez Zobowiązanie społeczne z Porto. W zobowiązaniu tym z zadowoleniem przyjęto plan działania Komisji Europejskiej na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych („plan”) i wezwano wszystkie zainteresowane strony do wyciągnięcia wniosków z pandemii i połączenia sił.

2.1.3. EKES stwierdza, że plan łączy działania legislacyjne nielegislacyjnymi i z określeniem wspólnych celów, które mają zostać osiągnięte dzięki wspólnemu działaniu zainteresowanych stron, w szczególności partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego, zorganizowanych na szczeblu lokalnym, krajowym i europejskim. EKES oczekuje, że przepisy wskazane w harmonogramie planu będą w pełni zgodne z Kartą praw podstawowych i zostaną poddane ocenie skutków, oraz podkreśla potrzebę szeroko zakrojonych konsultacji z partnerami społecznymi i społeczeństwem obywatelskim. Każda decyzja legislacyjna powinna być oparta na dowodach i uwzględnić poglądy zainteresowanych stron

2.1.4. Komitet popiera cele wyznaczone w planie oraz przekonanie, że pomogą one skoncentrować wysiłki polityczne na osiągnięciu wyników i będą stanowić istotną zachętę do reform i inwestycji w państwach członkowskich, służących osiągnięciu pozytywnej konwergencji i dobrostanu. EKES podkreśla ponadto, że plan powinien opierać się na konkretnych, wymiernych i zauważalnych działaniach, którym towarzyszyć będą ramy monitorowania obejmujące kryteria społeczne, środowiskowe i gospodarcze, wspólnie uzgodnione przez odpowiednie zainteresowane strony.

2.1.5. Wyrażając poparcie dla głównych celów UE, EKES popiera apel Komisji do państw członkowskich o dobrowolne wyznaczenie własnych celów krajowych. Komitet zachęca państwa członkowskie do ambitnego wytyczenia własnych celów, tak aby wszystkie państwa członkowskie wraz z partnerami społecznymi i obywatelskimi faktycznie przyczyniały się do osiągnięcia zamierzeń europejskich, i podkreśla, że ich osiągnięcie nie będzie możliwe bez znacznego skoordynowanego wysiłku. Wyznaczenie trzech głównych priorytetów, czyli tworzenia miejsc pracy, podnoszenia kwalifikacji i włączenia społecznego, zapewni wspólne ramy działania, także podczas wdrażania krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności.

2.1.6. EKES wyraża zadowolenie, że celowi w zakresie zatrudnienia towarzyszą zobowiązania do promowania zatrudnienia sprzyjającego włączeniu społecznemu i zmniejszania różnic w zatrudnieniu, zwłaszcza poprzez uwolnienie potencjału rynku pracy, zmniejszenie o połowę luki w zatrudnieniu między kobietami a mężczyznami, zmniejszenie odsetka młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nie szkolącej się (młodzież NEET) oraz zapewnienie maksymalnego uczestnictwa w rynku pracy innych grup niedostatecznie reprezentowanych, i zachęca Komisję do ilościowego określenia tych wszystkich zobowiązań we współpracy z państwami członkowskimi i partnerami społecznymi.

2.1.7. EKES z zadowoleniem przyjmuje również fakt, że w planie położono nacisk na kształcenie, umiejętności i uczenie się przez całe życie, w tym ciągłe podnoszenie i zmianę kwalifikacji, w celu poprawy zdolności do zatrudnienia, pobudzania innowacji, zapewnienia sprawiedliwości społecznej i zaradzenia brakowi umiejętności cyfrowych, zauważając, że – jak już wcześniej stwierdził Komitet – dostęp do kształcenia ciągłego i uczenia się przez całe życie musi być indywidualnym prawem dla wszystkich, by radzić sobie z rozwojem technologii cyfrowych i sztucznej inteligencji, wpływać na kierunek postępu i utrzymanie zasady ludzkiej kontroli<sup>(5)</sup>.

<sup>(4)</sup> Dz.U. C 81 z 2.3.2018, s. 145, Dz.U. C 14 z 15.1.2020, s. 1.

<sup>(5)</sup> Dz.U. C 14 z 15.1.2020, s. 46, punkt 1.4.

2.1.8. EKES proponuje, by w celu zwiększenia skuteczności planowanego przeglądu śródkresowego państwa członkowskie zaangażowały się w konstruktywny dialog z partnerami społecznymi i rozważyły pośrednie cele dla planu na 2025 r., tak by można było ocenić postępy w pierwszej połowie czasu jego realizacji.

## 2.2. W sprawie tworzenia miejsc pracy i przyszłości rynku pracy

2.2.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w planie stwierdzono, iż warunki pracy w UE należą do najlepszych na świecie, a jednocześnie przyznano, że nowe formy organizacji pracy niosą ze sobą zarówno wyzwania, jak i możliwości. Pożądane byłoby, żeby partnerzy społeczni – zarówno na szczeblu europejskim, jak i krajowym – połączyli wysiłki na rzecz spełniania potrzeb dotyczących przyszłości rynku pracy, osiągnięcia pozytywnej konwergencji oraz zapewnienia ochrony i bezpieczeństwa pracowników niezależnie od sektora, w którym pracują, i kraju, w którym mieszkają. Partnerzy społeczni, zarówno na szczeblu europejskim, jak i krajowym – mają kluczowe znaczenie dla wspólnych wysiłków w tym kierunku. W planie słusznie zauważono, że utrzymanie i tworzenie nowych wysokiej jakości miejsc pracy jest priorytetem dla UE. Kryzys związany z COVID-19 pokazał, że funkcjonowanie naszych społeczeństw zależy od personelu o krytycznym znaczeniu w wielu sektorach, takich jak transport, usługi, zdrowie i rolnictwo. Musimy stworzyć nowe miejsca pracy dostosowane do przyszłych wyzwań, opierając się na istniejących miejscach pracy o znaczeniu krytycznym.

2.2.2. EKES popiera podejście strategiczne polegające na stopniowym przechodzeniu od środków nadzwyczajnych do działań, które mogą przyczynić się do osiągnięcia celu w zakresie zatrudnienia określonego w planie.

2.2.3. EKES zgadza się z wyrażoną w planie troską o grupy najbardziej dotknięte pandemią, w tym kobiety, osoby młode, pracowników o niskich umiejętnościach, nisko uposażonych i tymczasowych, osoby samozatrudnione i pracowników migrujących.

2.2.4. Komitet uważa, że należy monitorować przeznaczanie funduszy UE na priorytetowe cele, zarówno jeżeli chodzi o środki dostępne Komisji, jak i środki przyznawane przez państwa członkowskie i partnerów społecznych.

2.2.5. EKES zgadza się z apelem Komisji skierowanym do państw członkowskich, by wykorzystwały dostępne fundusze UE do promowania aktywnego i skutecznego wspierania zatrudnienia.

2.2.6. EKES popiera podejście Komisji do skutków transformacji cyfrowej pracy. EKES popiera autonomiczne ramowe porozumienie w sprawie cyfryzacji i jest gotowy do współpracy z partnerami społecznymi w zakresie wszelkich działań następczych.

2.2.7. EKES przyjmuje do wiadomości niedawne sprawozdanie OECD na temat perspektyw zatrudnienia na 2020 r. pt. „Bezpieczeństwo pracowników a kryzys związany z COVID-19”<sup>(6)</sup>. EKES uznaje, że dobrostan pracowników w miejscu pracy pozytywnie wpływa na ogólne wyniki przedsiębiorstw, organizacji i instytucji, w których pracują. Oprócz promowania zdrowia i bezpieczeństwa pracowników EKES oczekuje podjęcia na odpowiednim szczeblu, zgodnie z zasadami pomocniczości i proporcjonalności, działań mających na celu poprawę funkcjonowania rynków pracy, tak aby przyczyniały się one do wzrostu gospodarczego i międzynarodowej konkurencji i sprzyjały godnym warunkom pracy. Rozwój rynku pracy musi być wspierany, a nie utrudniany, tak aby zapewnić pracownikom ochronę, bezpieczeństwo i wkład w ogólne wyniki przedsiębiorstw, organizacji i instytucji, w których pracują.

2.2.8. EKES oczekuje, że na odpowiednim szczeblu, zgodnie z zasadami pomocniczości i proporcjonalności, podjęte zostaną środki propagujące pozytywną konwergencję i poprawę funkcjonowania rynków pracy, tak aby przyczyniały się one do wzrostu gospodarczego i międzynarodowej konkurencji oraz sprzyjały godnym warunkom pracy i dobrostanowi.

2.2.9. EKES podkreśla, że UE musi pozostać w pełni wierna zasadzie, zgodnie z którą każdy stosunek pracy, niezależnie od jego charakteru, musi być objęty ochroną socjalną. Komitet uważa wszelkie formy pracy nierejestrowanej za niedopuszczalne i zachęca państwa członkowskie do podjęcia działań w celu ich zwalczania.

2.2.10. EKES wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia wszelkich niezbędnych działań służących zagwarantowaniu, by transformacja cyfrowa nie pociągała za sobą niepewnej sytuacji i podatności na zagrożenia, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnego wykorzystania możliwości, jakie daje cyfryzacja.

<sup>(6)</sup> OECD Employment Outlook 2020, „Worker security and the COVID-19 crisis” [Bezpieczeństwo pracowników a kryzys związany z COVID-19].

2.2.11. Komitet chciałby, by silniej powiązano ambitny cel dotyczący umiejętności, edukacji i uczenia się przez całe życie z dostępnymi środkami finansowymi na jego realizację. EKES zwraca uwagę na fakt, że wydatki publiczne na edukację w UE spadły z 5 % w 2010 r. do 4,7 % w 2019 r., i podkreśla, że celów i założeń filaru socjalnego nie da się osiągnąć bez większych inwestycji publicznych w edukację. Zwraca również uwagę na potrzebę inwestycji publicznych i prywatnych służących wspieraniu szkoleń i uczenia się przez całe życie oraz zachęca pracodawców do zwiększenia możliwości podejmowania przez pracowników uczenia się i szkolenia w miejscu pracy.

2.2.12. EKES rozumie obawy Komisji związane z transformacją ekologiczną i cyfrową oraz jej wpływem na zatrudnienie i umiejętności. Plan powinien jednak uzupełniać konkretne uzgodnione zobowiązania i inicjatywy w tym zakresie, dlatego należy je bardziej szczegółowo przedstawić w planie i w dokumentach krajowych.

2.2.13. Pandemia w szczególny sposób dotknęła młodych ludzi. Statystyki pokazują, że połowa wszystkich młodych ludzi w UE jest zatrudniona tymczasowo. Jeśli chodzi o zagrożenia związane z niedobrowolnym zatrudnieniem tymczasowym, istnieje pewien wyraźny potencjał planu w zakresie poprawy jakości zatrudnienia młodych ludzi – w szczególności poprzez przegląd zalecenia w sprawie staży, skupienie się na jakości ofert w ramach gwarancji dla młodzieży oraz szereg planowanych inicjatyw dotyczących warunków pracy, na przykład dla osób pracujących za pośrednictwem platform internetowych.

2.2.14. Chociaż plan zawiera jasne przepisy dotyczące wzmocnienia roli partnerów społecznych (związków zawodowych i pracodawców) w inicjatywach, bardzo niewiele mówi o roli organizacji społeczeństwa obywatelskiego, takich jak organizacje młodzieżowe, które odgrywają kluczową rolę w reprezentowaniu obywateli UE.

### 2.3. W sprawie umiejętności i równości

2.3.1. EKES podziela pogląd Komisji, że wykwalifikowana siła robocza jest siłą napędową dobrze prosperującej gospodarki zielonej i cyfrowej, pobudzanej przez innowacyjne pomysły i produkty oraz rozwój technologiczny. Jak stwierdzono w planie, systemy kształcenia i szkolenia odgrywają kluczową rolę w tworzeniu podstaw uczenia się przez całe życie i zwiększania szans na zatrudnienie oraz mogą pomóc w przezwyciężeniu niedoboru wykwalifikowanej siły roboczej, pod warunkiem że będą dostosowane do potrzeb rynku pracy. Kształcenie i umiejętności powinny znajdować się w centrum działań politycznych wspierających tworzenie miejsc pracy.

2.3.2. EKES popiera dążenie do poprawy uczenia się przez całe życie i wyraża zaniepokojenie dotyczące poziomu podstawowych umiejętności cyfrowych, które uważa, tak jak Komisja, za warunek wstępny włączenia i udziału w Europie po transformacji cyfrowej.

2.3.3. EKES ubolewa, że w planie nie ma celu dotyczącego równości płci w dostępie do uczenia się przez całe życie, i zachęca Komisję do określenia takiego celu. EKES zwraca uwagę na potrzebę uwzględniania problematyki płci we wszystkich politykach i strategiach UE.

2.3.4. EKES przygotowuje obecnie i przedstawi oddzielną opinię w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy mającej na celu wzmocnienie stosowania zasady równości wynagrodzeń dla pracowników płci męskiej i żeńskiej za taką samą pracę lub pracę takiej samej wartości.

### 2.4. W sprawie ochrony socjalnej i włączenia społecznego

2.4.1. EKES uważa, że należy rozwijać dalsze propozycje dotyczące ochrony socjalnej i włączenia społecznego. Podziela pogląd wyrażony w planie, że w Europie znajdują się najbardziej równe społeczeństwa na świecie, najwyższe standardy w zakresie warunków pracy i szeroko zakrojona ochrona socjalna. Niemniej jednak poziom ubóstwa w UE utrzymuje się na niedopuszczalnie wysokim poziomie i nadal konieczne są znaczne wysiłki w celu zapewnienia podobnych warunków w każdym kraju.

2.4.2. Dzieci stanowią 20 % osób zagrożonych ubóstwem w UE, co specjalny sprawozdawca ONZ ds. skrajnego ubóstwa i praw człowieka określił jako „niezwykle wysoką liczbę jak na standardy krajów rozwiniętych” (?). EKES z zadowoleniem przyjmuje propozycje Komisji dotyczące strategii UE na rzecz praw dziecka oraz zalecenie w sprawie gwarancji dla dzieci, a także cel, jakim jest wydobycie z ubóstwa pięciu milionów dzieci do 2030 r. Ponawia swój apel

(?) Wystąpienie prof. Oliviera De Schuttera.

o „europejski ład w zakresie opieki», który zapewniłby świadczenie lepszej jakości usług dla wszystkich w całym cyklu życia”<sup>(8)</sup>, oraz o to, by państwa członkowskie inwestowały w zapewnienie wysokiej jakości, przystępnych cenowo, dostępnych i zróżnicowanych usług opieki. Komitet uważa, że eliminacja ubóstwa wśród dzieci miałaby bardzo pozytywny wpływ na zmniejszenie ubóstwa młodych dorosłych i osób bezrobotnych.

2.4.3. EKES uważa, że UE powinna ustanowić minimalne standardy socjalne. Przepisy te powinny być w pełni zgodne z Kartą praw podstawowych, a proces ten powinien podlegać szczegółowym konsultacjom z partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu unijnym i krajowym.

2.4.4. EKES zauważa, że plan nie zawiera wniosku dotyczącego dyrektywy, lecz zalecenie<sup>(9)</sup> w sprawie minimalnego bezpieczeństwa dochodów, która według Komitetu jest niezbędna do zwalczania najpoważniejszych form ubóstwa.

2.4.5. EKES uważa, że konieczne jest podjęcie znaczących kroków w celu wzmocnienia odporności systemów zabezpieczenia społecznego i ich koordynacji na szczeblu UE, jak również zagwarantowania pracownikom powszechnego dostępu do nich z poszanowaniem krajowych kompetencji w zakresie dostępu do ochrony socjalnej.

2.4.6. Komitet podziela zdanie Komisji, że reformy systemów opieki zdrowotnej i inwestycje w te systemy są konieczne, aby m.in. zwiększyć dostęp do wysokiej jakości opieki zdrowotnej dla wszystkich obywateli oraz zmniejszyć społeczne, terytorialne i ekonomiczne nierówności w obszarze zdrowia. Jednakże Komisja wspiera państwa członkowskie tylko poprzez udostępnianie sprawdzonych informacji i dzielenie się najlepszymi praktykami, co jest niewystarczające. Należy zrobić o wiele więcej, z poszanowaniem podziału kompetencji – sformułować cele i wartości docelowe, wspierać inwestycje w infrastrukturę, szkolić pracowników systemu opieki zdrowotnej, opracować wspólne normy jakości i finansować badania naukowe w dziedzinie zdrowia.

2.4.7. EKES z zadowoleniem przyjmuje plan utworzenia grupy ekspertów wysokiego szczebla, której zadaniem będzie zbadanie przyszłości państwa opiekuńczego. Taka grupa, reprezentująca europejskie zorganizowane społeczeństwo obywatelskie oraz stanowiąca forum dialogu społecznego i obywatelskiego, może wyjątkowo dobrze sprostać refleksji nad wyzwaniem związanym z państwem opiekuńczym realizowanym przez państwa członkowskie. Komitet opowiada się w szczególności za przyjęciem modeli fiskalnych – uwzględniających charakterystykę gospodarki krajowej i promujących zrównoważony wzrost gospodarczy – umożliwiających utrzymanie uzasadnionych i odpowiednich świadczeń socjalnych, wspieranie usług publicznych i społecznych oraz sprawiedliwe rozłożenie obciążeń podatkowych, przy jednoczesnym propagowaniu aktywnej integracji na rynku pracy oraz transformacji cyfrowej i przemian demograficznych.

## 2.5. W sprawie wdrażania planu

2.5.1. EKES podziela determinację szefów państw i rządów wyrażoną w Zobowiązaniu społecznym z Porto, by w dalszym ciągu pogłębiać wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych na szczeblu unijnym i krajowym, z należyтым uwzględnieniem odnośnych kompetencji oraz zasad pomocniczości i proporcjonalności. EKES podkreśla także komplementarność wymiaru społecznego, dialogu społecznego i czynnego zaangażowania partnerów społecznych z wysoce konkurencyjną społeczną gospodarką rynkową.

2.5.2. Komitet podkreśla, że należy dostosować finansowanie polityk krajowych do celów i działań planu. Jest to kolejny powód, dla którego nie można powrócić do zasad paktu stabilności i wzrostu. Ponadto wszelkie zmienione zasady muszą w pełni ułatwiać wdrażanie planu.

2.5.3. EKES oczekuje, że podczas wdrażania planu należy usprawnić społecznie odpowiedzialne praktyki udzielania zamówień publicznych określone i promowane przez Komisję Europejską. Zamówienia publiczne, których wartość jest ponad siedmiokrotnie wyższa niż łączna wartość wieloletnich ram finansowych i Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (szacunkowo 2 bln EUR, tj. 14 % PKB rocznie), mają ogromny potencjał jako rynek stymulujący organizowanie się pracowników, ich reprezentowanie i negocjacje zbiorowe, a także stosowanie zrównoważonych praktyk w zakresie jakości zatrudnienia i ochrony środowiska naturalnego.

2.5.4. EKES potwierdza znaczenie integracji różnych obszarów polityki dla osiągnięcia postępu społecznego ściśle związanego z ożywieniem gospodarczym i dobrobytem. Należy stworzyć synergie między istniejącymi i przyszłymi inicjatywami i strategiami w zakresie różnych zasad filaru socjalnego. Cele filaru trzeba włączyć w główny nurt polityki i uwzględnić w europejskich ramach strategicznych na rzecz odbudowy po 2020 r.

<sup>(8)</sup> Dz.U. C 220 z 9.6.2021, s. 13.

<sup>(9)</sup> Jak przed 30 laty – Zalecenie Rady 92/441/EWG z dnia 24 czerwca 1992 r. w sprawie wspólnych kryteriów dotyczących wystarczających środków i pomocy społecznej w systemach ochrony socjalnej (Dz.U. L 245 z 26.8.1992, s. 46).

2.5.5. EKES wzywa państwa członkowskie, by doceniły i wzmocniły dialog społeczny i obywatelski – zarówno trójstronny, jak i dwustronny – z których każdy ma do odegrania szczególną rolę w realizacji planu.

### 2.6. W sprawie związku między filarem socjalnym a europejskim semestrem

2.6.1. Komitet uważa, że europejski semestr stanowi odpowiednie ramy monitorowania planu – należy zwrócić równą uwagę na cele społeczne i środowiskowe oraz stabilność makroekonomiczną i produktywność. Komitet z zadowoleniem przyjmuje zawarte w planie stwierdzenie, że krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności są wyjątkową okazją do zaplanowania i finansowania inwestycji i reform, które wspierają odbudowę o wymiarze społecznym koncentrującą się na zatrudnieniu, przy jednoczesnym uwzględnieniu transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz wykonywaniu stosownych zaleceń dla poszczególnych krajów w ramach europejskiego semestru. W planie słusznie wzywa się państwa członkowskie do jak najlepszego wykorzystania europejskiego semestru oraz bezprecedensowej szansy, jaką stwarza Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

2.6.2. EKES zaleca, by w ramach europejskiego semestru przeprowadzać regularną ocenę na wysokim szczeblu w zakresie dokonanych postępów, w tym w razie potrzeby na szczeblu krajowym, za pomocą wskaźników opracowanych we współpracy z partnerami społecznymi, w kontekście włączania zasad filaru i celów zrównoważonego rozwoju ONZ w główny nurt polityki.

2.6.3. EKES uważa, że omawiany plan powinien być narzędziem kształtowania polityki społecznej w UE. Musi on stanowić centralny element nowego zarządzania gospodarczego i społecznego, mającego na celu odbudowę gospodarczą i wzrost gospodarczy, które są trwale i sprzyjają włączeniu społecznemu, oraz obejmującego wskaźniki monitorowania i procedury prowadzące do wydawania zaleceń dla poszczególnych krajów we wszystkich kwestiach związanych z planem.

### 3. Uwagi szczegółowe

3.1. EKES zwraca uwagę na konieczność dostosowania Europejskiego Systemu Statystycznego do potrzeb monitorowania celów i wskaźników określonych w tablicy wskaźników społecznych.

3.2. Komitet przychylił się do konkluzji zawartej w planie, że włączenie i aktualizacja istniejącego zbioru wskaźników powinny przyczynić się do śledzenia postępów we wdrażaniu zasad filaru w bardziej kompleksowy sposób oraz pomóc w monitorowaniu realizacji działań z zakresu polityki proponowanych w planie.

3.3. EKES zgadza się z potrzebą przeanalizowania pojęcia „ludności w wieku produkcyjnym” i zachęca Komisję, by współpracowała z państwami członkowskimi w tej dziedzinie, a przy tym miała na uwadze uwzględnianie problematyki polityki dotyczącej starzenia się społeczeństwa oraz praw uznanych i chronionych w Karcie praw podstawowych.

3.4. EKES zauważa, że cel dotyczący szkolenia zawodowego odnosi się do poziomu bazowego z 2016 r., ponieważ w Europejskim Systemie Statystycznym bada się ten wskaźnik jedynie co pięć lat. Aby móc właściwie monitorować postępy, wskaźnik ten należy mierzyć co roku.

3.5. EKES podtrzymuje swoje stanowisko w sprawie pracy za pośrednictwem platform i stwierdza, że UE i państwa członkowskie powinny dążyć „do ujednoczenia pojęć w celu zapewnienia godnej pracy w gospodarce platform”<sup>(10)</sup>.

3.6. EKES wzywa Komisję do wdrożenia w odniesieniu do zabezpieczenia społecznego wspomnianej przez nią zasady, zgodnie z którą „należy zmniejszyć opodatkowanie pracy, a zwiększyć opodatkowanie innych źródeł bardziej sprzyjających zatrudnieniu zgodnie z celami klimatycznymi i środowiskowymi, a jednocześnie zabezpieczyć dochody podatkowe na potrzeby odpowiedniej ochrony socjalnej”, pamiętając, że najważniejszym wyzwaniem jest zapewnienie odpowiedniego zakresu ochrony wszystkim pracownikom na zmieniającym się rynku pracy, z pełnym poszanowaniem zasady wyrażonej w punkcie 3.2.9 powyżej, że wszystkie formy zatrudnienia muszą być objęte ochroną socjalną.

3.7. EKES popiera apel Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady o zakończenie negocjacji w sprawie zmiany przepisów dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w celu poprawy mobilności pracowników i zapewnienia odpowiedniej ochrony socjalnej w UE, bez tworzenia nadmiernych obciążeń dla pracowników i przedsiębiorstw.

<sup>(10)</sup> Dz.U. C 429 z 11.12.2020, s. 173, punkt 1.8.



3.8. EKES wzywa Komisję i państwa członkowskie do zadbania o to, by wyniki zapowiedzianych prac grupy ekspertów ds. inwestowania w kształcenie i szkolenie przełożyły się na przyjęcie środków, które znacząco wzmocnią systemy kształcenia i szkolenia, w szczególności w zakresie realizacji celów określonych w planie.

3.9. EKES uważa, że obszar opieki stanowi jedno z największych wyzwań w całej UE. EKES popiera ujęcie w planie inicjatywy dotyczącej opieki długoterminowej gwarantującej lepszy dostęp do usług wysokiej jakości dla osób potrzebujących.

3.10. Jeżeli chodzi o rolę UE jako odpowiedzialnego światowego lidera, EKES potwierdza swoje wcześniejsze zalecenie, aby Komisja Europejska, OECD i MOP współpracowały z partnerami społecznymi na wszystkich odpowiednich szczeblach i, ogólnie, z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego przy opracowaniu odpowiednich przepisów dotyczących godnych warunków pracy oraz niezbędnej ochrony<sup>(11)</sup>, jak również promowania progresywnej, sprawiedliwej i zrównoważonej polityki handlowej<sup>(12)</sup>.

3.11. W tym kontekście EKES ma nadzieję, że wspólne działania Komisji, OECD i MOP-u doprowadzą do powstania ewentualnej konwencji MOP dotyczącej platform<sup>(13)</sup>. Analogicznie należy podjąć starania na rzecz uregulowania telepracy. EKES zwraca uwagę na swoje zalecenie, że „należy zainicjować wspólny proces Komisji Europejskiej, MOP-u i OECD w celu opracowania konwencji MOP-u w sprawie telepracy. Sądzi również, że godne warunki telepracy powinny być częścią programu godnej pracy MOP i odpowiednich programów krajowych”<sup>(14)</sup>.

3.12. EKES uważa również, że UE powinna wziąć na siebie większą odpowiedzialność za pomoc światu w walce z pandemią COVID-19. W planie należy uwzględnić udział UE w programie COVAX, zgodnie z przemówieniem przewodniczącej Komisji Ursuli von der Leyen i jej stwierdzeniem, że Europa musi „zapewnić dostępność bezpiecznych szczepionek nie tylko dla tych, których stać na nie, ale dla wszystkich, którzy ich potrzebują”<sup>(15)</sup>.

Bruksela, dnia 8 lipca 2021 r.

Christa SCHWENG  
Przewodnicząca  
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

<sup>(11)</sup> Dz.U. C 125 z 21.4.2017, s. 10, punkt 3.9.

<sup>(12)</sup> Dz.U. C 47 z 11.2.2020, s. 38, punkt 1.4.

<sup>(13)</sup> Dz.U. C 429 z 11.12.2020, s. 173, punkt 1.14.

<sup>(14)</sup> Dz.U. C 220 z 9.6.2021, s. 1, punkt 1.14.

<sup>(15)</sup> Orędzie o stanie Unii z dnia 16 września 2020 r.

## ZAŁĄCZNIK

Następująca kontropinia, która uzyskała poparcie co najmniej jednej czwartej oddanych głosów, została odrzucona w trakcie debaty (art. 43 ust. 2 regulaminu wewnętrznego):

**1. Wnioski**

1.1. EKES uważa plan działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych (plan) za przydatne wytyczne dla państw członkowskich i Unii w ich dążeniu do zapewnienia konkurencyjności, wzrostu gospodarczego, zatrudnienia, reform strukturalnych, inwestycji produkcyjnych i dobrobytu obywateli. Podkreśla również, że bez solidnych podstaw gospodarczych nie możemy mówić o wymiarze społecznym. Konkurencyjność i wyższa wydajność oparta na umiejętnościach i wiedzy to warunki wstępne społecznego wymiaru Unii. Należy wspierać rozwój sytuacji na rynku pracy, a nie nadmiernie go regulować czy utrudniać. Jeśli chcemy, by Europa poradziła sobie z globalną konkurencją, rosnącą cyfryzacją i nowymi modelami biznesowymi, potrzebujemy innowacji i elastyczności w zakresie zatrudnienia, godzin pracy i mobilności pracowników.

1.2. EKES popiera priorytetowe obszary planu i podziela wyrażony w nim pogląd, że Europa ma najbardziej równe społeczeństwa na świecie, najwyższe standardy w zakresie warunków pracy i szeroką ochronę socjalną. Dysponujemy też kompleksowym dorobkiem socjalnym.

1.3. EKES przypomina, że ewentualne wdrożenie planu może nastąpić na szczeblu Unii lub państw członkowskich, z należyтым uwzględnieniem odpowiednich kompetencji oraz zasad pomocniczości i proporcjonalności. Kluczową rolę w tym względzie odgrywa aktywne zaangażowanie partnerów społecznych.

1.4. EKES przypomina o niewiążącym prawnie charakterze filaru i zwraca uwagę na podział kompetencji między UE a państwami członkowskimi, zgodnie z którym polityka społeczna leży głównie w gestii państw członkowskich. Jeżeli UE planuje przedstawić prawodawstwo w dziedzinie polityki społecznej, wszystkie inicjatywy powinny opierać się na danych i dowodach na to, że spełniają one swój cel. Powinny również podlegać ukierunkowanej kontroli konkurencyjności, co stanowi środek kontrolny pozwalający uniknąć przedkładania wniosków utrudniających poprawę konkurencyjności, zwiększenie liczby miejsc pracy i zapewnienie zrównoważonego wzrostu gospodarczego.

**2. Uwagi ogólne**

2.1. Artykuł 3 Traktatu o Unii Europejskiej stanowi, że rynek wewnętrzny działa na rzecz trwałego rozwoju Europy, którego podstawą jest zrównoważony wzrost gospodarczy oraz stabilność cen, jak również społeczna gospodarka rynkowa o wysokiej konkurencyjności zmierzająca do pełnego zatrudnienia i postępu społecznego.

2.2. Artykuł 153 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej stanowi, że UE wspiera i uzupełnia działania państw członkowskich jedynie w określonych dziedzinach polityki społecznej. Istnieje już szeroki dorobek socjalny UE.

2.3. W dniu 17 listopada 2017 r. w Göteborgu Parlament Europejski, Rada i Komisja zatwierdziły 20 zasad Europejskiego filaru praw socjalnych, co nie zmieniło prawa pierwotnego UE. EKES odnotowuje szczególnie preambułę Europejskiego filaru praw socjalnych: „Na szczeblu unijnym Europejski filar praw socjalnych nie pociąga za sobą rozszerzenia kompetencji Unii ani zadań przyznaných na mocy traktatów. Powinien być on wdrażany w granicach tych kompetencji”.

2.4. W Programie strategicznym na lata 2019–2024 Rada podkreśliła potrzebę wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych na szczeblu UE i państw członkowskich z należyтым uwzględnieniem odnośnych kompetencji.

**3. Wykonanie**

3.1. EKES jest zdania, że plan zawiera przydatne wytyczne, w tym w dziedzinie zatrudnienia, umiejętności, zdrowia i ochrony socjalnej, ale zwraca uwagę na podział kompetencji między UE a państwami członkowskimi, zgodnie z którym polityka społeczna leży głównie w gestii państw członkowskich.

3.2. EKES oczekuje, że środki podjęte na odpowiednim szczeblu zgodnie z zasadami pomocniczości i proporcjonalności poprawią funkcjonowanie rynków pracy i usprawnią modele społeczne, co pozwoli zwiększyć wzrost gospodarczy i konkurencyjność oraz wzmocnić wymiar społeczny.

3.3. Wymaga to poszanowania rozmaitych ekosystemów społeczno-gospodarczych i różnorodności systemów krajowych, w tym także roli i autonomii partnerów społecznych.

3.4. EKES uważa, że należy kontynuować reformę rynków pracy w Europie, ale na różne sposoby na poszczególnych obszarach Unii, z wykorzystaniem różnych modeli rynku pracy. W niektórych państwach członkowskich może to obejmować działania związane z płacami minimalnymi lub osiągnięciem niższych pośrednich kosztów pracy. W innych może to być kwestia wprowadzenia elastyczniejszych form zatrudnienia lub dostosowania systemów zabezpieczenia społecznego, tak aby pobudzać zatrudnienie. Oznacza to, że pierwszeństwo należy nadać instrumentom niewiążącym.

3.5. Jeżeli UE planuje przedstawić prawodawstwo w dziedzinie polityki społecznej, wszystkie inicjatywy powinny opierać się na danych i dowodach na to, że spełniają one swój cel. Powinny również podlegać ukierunkowanej kontroli konkurencyjności, co stanowi środek kontrolny pozwalający uniknąć przedkładania wniosków utrudniających poprawę konkurencyjności, zwiększenie liczby miejsc pracy i zapewnienie zrównoważonego wzrostu gospodarczego.

#### **4. Podstawa gospodarcza, partnerzy społeczni, zatrudnienie i umiejętności**

4.1. EKES odnotowuje, że bez solidnych podstaw gospodarczych nie możemy mówić o wymiarze społecznym. Konkurencyjność i wyższa wydajność oparta na umiejętnościach i wiedzy to warunki wstępne społecznego wymiaru Unii.

4.2. EKES podziela pogląd Komisji, że należy wspierać zakres negocjacji zbiorowych i promować członkostwo partnerów społecznych. Partnerzy społeczni odgrywają ważną rolę w tworzeniu dobrze funkcjonujących rynków pracy.

4.3. EKES z zadowoleniem przyjmuje punkt 4 deklaracji z Porto w sprawie roli partnerów społecznych: Wymiar społeczny, dialog społeczny i czynne zaangażowanie partnerów społecznych były zawsze podstawą wysoce konkurencyjnej społecznej gospodarki rynkowej.

4.4. EKES jest zdania, że dialog społeczny i negocjacje zbiorowe można najlepiej promować, jeśli dane państwo lub UE nie uczestniczy ani w ustalaniu kryteriów układów zbiorowych, ani w ich egzekwowaniu, oraz jeśli strony ponoszą pełną odpowiedzialność w obu przypadkach.

4.5. Plan ten jest dobrą okazją do wykazania, że państwa członkowskie i partnerzy społeczni mogą odpowiednio reagować na wyzwania, przed którymi stoją rynki pracy po pandemii.

4.6. EKES zgadza się z poglądem zawartym w planie, że wspieranie „zatrudnienia i pracowników nie może być skuteczne bez wspierania przedsiębiorstw i przedsiębiorców. Prężny przemysł pozostaje elementem o kluczowym znaczeniu dla przyszłego dobrobytu Europy i głównym źródłem nowych miejsc pracy”. Niemniej tworzenie miejsc pracy to nie tylko nowe przepisy czy obowiązki zwiększające obciążenia dla przedsiębiorstw.

4.7. Jak stwierdził już Komitet, konkurencyjność i wyższa wydajność oparta na umiejętnościach i wiedzy są dobrym sposobem na utrzymanie dobrobytu społeczeństw europejskich.

4.8. EKES z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w planie położono nacisk na kształcenie, umiejętności i uczenie się przez całe życie, w tym ciągłe podnoszenie i zmianę kwalifikacji, w celu poprawy zdolności do zatrudnienia, pobudzania innowacji, zapewnienia sprawiedliwości społecznej i zaradzenia brakowi umiejętności cyfrowych.

#### **5. Rola europejskiego semestru**

5.1. EKES uważa, że ewentualne monitorowanie planu i odnośnych reform krajowych powinno odbywać się w ramach otwartej metody koordynacji i europejskiego semestru. Należy wykorzystać europejski semestr jako ramy odniesienia dla wspierania wysiłków państw członkowskich i partnerów społecznych na rzecz poprawy – za pomocą reform – wyników krajowej polityki zatrudnienia i polityki społecznej.

5.2. EKES podkreśla, że europejski semestr powinien uwzględniać tablicę wskaźników społecznych zaproponowaną w planie, tak aby państwa członkowskie mogły się nią kierować w trakcie reform rynku pracy i polityki społecznej. Monitorowanie wyników na rynku pracy na podstawie wskaźników powinno przyczynić się do skoordynowanej wymiany polityki na szczeblu UE, co doprowadzi do przygotowania odpowiednich zaleceń dla poszczególnych krajów w kontekście procesu europejskiego semestru.

5.3. EKES uważa, że istniejące mechanizmy koordynacji państw członkowskich i Komisji są odpowiednimi instrumentami zapewniającymi zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron na szczeblu krajowym we wdrażanie filaru, w tym w jego śródkresowy przegląd. Wytyczne dotyczące istniejących mechanizmów koordynacji powinny być priorytetem dla Komisji w odniesieniu do państw członkowskich.

5.4. EKES wzywa państwa członkowskie do jak najlepszego wykorzystania europejskiego semestru oraz bezprecedensowej szansy, jaką stwarza Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności dla przygotowania ambitnych planów krajowych w tym zakresie. Komitet zauważa, że Next Generation EU jest narzędziem o charakterze nadzwyczajnym, opartym na art. 122 TFUE, i będzie nadal traktowany jako środek jednorazowy.

**Wynik głosowania:**

Za: 93

Przeciw: 149

Wstrzymało się: 14

---